

Natuurtoets

Natuurtoets verbouwing boerderij en nieuwbouwwoningen Gieten

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Woningstichting De Volmacht

Status

Definitief

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets verbouwing boerderij en nieuwbouwwoningen Gieten

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
22-524	23 december 2022	Definitief

Auteur(s)

M. Jans & M. Boerhof

Modellering & GIS

M. Jans

Tweede lezer

A. Alberts

Opdrachtgever

Woningstichting De Volmacht

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Jans, M. & Boerhof, M. (2022). Natuurtoets verbouwing boerderij en nieuwbouwwoningen Gieten. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 22-524. Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en doelstelling	6
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	6
1.3 Leeswijzer	8
2. Kader en methode	9
2.1 Wet natuurbescherming	9
2.1.1 Toetsingskader bestemmingsplannen	10
2.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	10
2.2 Onderzoeksmethode	11
2.2.1 Literatuuronderzoek	11
2.2.2 Quicksan veldbezoek	11
2.2.3 Toets gebiedsbescherming	11
2.2.4 Toets soortbescherming	11
3. Gebiedsbescherming	12
3.1 Natura 2000	12
3.2 Natuurnetwerk Nederland	13
4. Soortbescherming	14
4.1 Flora	14
4.2 Zoogdieren	14
4.2.1 Vleermuizen	14
4.2.2 Steenmarter	15
4.2.3 Eekhoorn	16
4.2.4 Grote bosmuis	16
4.2.5 Overige zoogdieren	16
4.3 Vogels	16
4.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	17
4.3.2 Vogels zonder jaarrond beschermde nesten	17
4.4 Amfibieën	18
4.5 Overige soortgroepen	18
Geraadpleegde bronnen	19

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Woningstichting De Volmacht heeft het voornemen een boerderij om te bouwen tot appartementen en nieuwe woningen te bouwen in Gieten. De Wet natuurbescherming verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In opdracht van De Volmacht heeft Ecogroen daarom een natuurtoets uitgevoerd voor de onderdelen soortbescherming en gebiedsbescherming. Deze natuurtoets is bedoeld om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden die op kunnen treden als gevolg van het voornemen. De natuurtoets is uitgevoerd in het kader van de bestemmingsplanprocedure.

Gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000. Gezien de afstand, de aard van de activiteiten en de tussenliggende infrastructuur en bebouwing zijn, uitgezonderd stikstofdepositie, geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van omliggende Natura 2000-gebieden te verwachten.
- Omdat er sprake is van een bestemmingsplanwijziging, moet worden getoetst aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Vanwege de afstand tot NNN-gebieden en de tussenliggende bebouwing en infrastructuur kunnen negatieve effecten op de NNN-gebieden worden uitgesloten.

Soortbescherming

- In de bebouwing in het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de schoorsteen, achter daklijsten en in kieren tussen dak en muur. Bij de verbouwing gaan mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren.
- Het stalgedeelte van de boerderij wordt door steenmarter gebruikt als verblijfplaats. Hier zijn uitwerpselen van steenmarter aangetroffen. Door de verbouwing gaat de verblijfplaats van steenmarter verloren.
- In de bebouwing zijn potentiële nestlocaties van huismus aangetroffen onder dakpannen en tussen het dakbeschot en de muur. De bebouwing is niet geschikt voor gierzwaluw. Als gevolg van de verbouwing gaan mogelijk nestlocaties van huismus verloren.
- Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels van bebouwing en plantsoen te verwachten zoals ekster, houtduif, merel, kauw en Turkse tortel.
- In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van beschermde zoogdieren, amfibieën, flora, reptielen, ongewervelden en vissen aangetroffen of te verwachten.

Conclusies en vervolgstappen

- Significant negatieve effecten gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van omliggende Natura 2000-gebieden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten voor het onderwerp stikstofdepositie. Daarvoor moet een stikstofberekening met AERIUS Calculator worden uitgevoerd. Omdat de bouwvrijstelling is vervallen, moet naast de gebruiksfase ook de aanlegfase berekend worden.
- Op basis van voorliggend onderzoek wordt geconcludeerd dat een aantal vervolgstappen moeten worden uitgevoerd in het kader van de uitvoerbaarheid van het plan onder de Wet natuurbescherming, onderdeel soortbescherming:
 - Nader onderzoek naar vleermuizen en huismus is noodzakelijk om vast te stellen of deze soorten in het plangebied voorkomen. Indien aanwezig, moet een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd worden.
 - Voor steenmarter is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.
 - Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen moeten altijd voorkomen worden. Dit is voor de te verwachten soorten mogelijk door de werkzaamheden uit te voeren tussen half oktober en half februari. Wanneer werkzaamheden buiten deze periode worden uitgevoerd, adviseren we om een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan dienen de werkzaamheden ter plekke te worden uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen. Vervolgstappen voor vogels zijn niet aan de orde, mits rekening gehouden wordt met het broedseizoen.
 - De zorgplicht dient in acht te worden genomen bij het uitvoeren van de werkzaamheden. Hierin kan invulling worden gegeven door onder andere werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare (voortplantings)periode van te verwachten soorten en de werkzaamheden op een langzaam tempo en in één richting uit te voeren.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

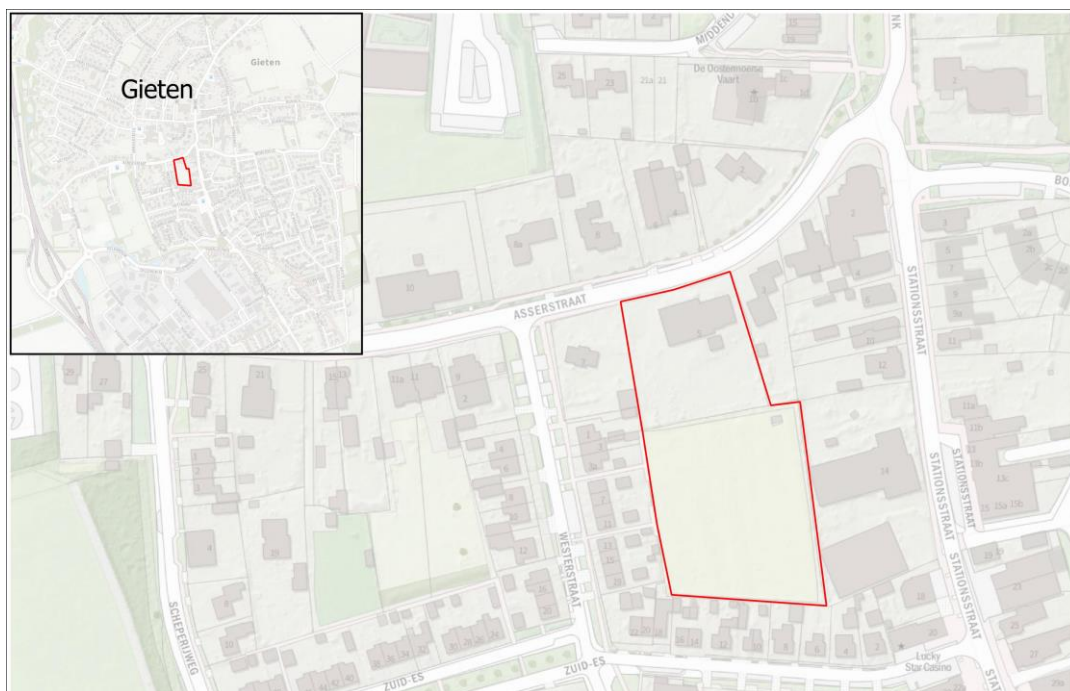
Woningstichting De Volmacht heeft het voornemen een boerderij om te bouwen tot appartementen en nieuwe woningen te bouwen in Gieten. Voor het voornemen is een bestemmingsplanwijziging nodig. De Wet natuurbescherming verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In opdracht van De Volmacht heeft Ecogroen daarom een natuurtoets uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden die kunnen optreden door de voorgenomen werkzaamheden. In het voorliggende rapport worden de methodiek en de uitkomsten van deze toetsing beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

De boerderij bevindt zich aan de Asserstraat 5 in Gieten. Het perceel voor nieuwe woningen bevindt zich ten zuiden van de boerderij (zie figuur 1.1). Het plangebied wordt omgeven door andere (woon)boerderijen, woningen en winkels. De boerderij uit 1868 bestaat uit een stalgedeelte en een woongedeelte. Het stalgedeelte heeft een rieten dak met daarop platen die aan de onderzijde zijn afgedicht. Het woongedeelte heeft een pannendak. Op het dak zitten meerdere schoorstenen, één daarvan heeft open stootvoegen. Aan de achterzijde van de boerderij en in het woongedeelte zitten ruimtes tussen het dakbeschot en de muur en bij de hoofdingang zit ruimte achter de omlijsting. In het schuurtje naast de boerderij zitten enkele grotere ruimtes tussen het dakpannen dak en de kopgevels (zowel aan de onderkant van het dak als in de nok). Rondom de boerderij is een goed onderhouden tuin aanwezig met een gazon, enkele struiken en planten en een paar bomen (figuur 1.2). Er is geen permanent oppervlaktewater aanwezig.

Het achterliggende perceel betreft een voedselrijk grasland waar voorheen schapen hebben gelopen. Op het grasland is nog een inmiddels deels overgroeid schuilstalletje aanwezig. De schuilstal is van hout en heeft een golfplaten dak. Het perceel wordt begrenst met schuttingen van naastgelegen tuinen en bosschages. Tussen de tuin van de boerderij en het achterliggende perceel is ook een bosschage aanwezig.

De Volmacht wil de boerderij ombouwen tot woonappartementen. Op het perceel ten zuiden van de boerderij worden circa 22 nieuwe eengezinswoningen gebouwd. De schuilstal gaat verloren. Het schuurtje blijft behouden, maar wordt mogelijk gerenoveerd. Het groen, vooral de bosschages, blijft zoveel mogelijk behouden. Het grasland en mogelijk een deel van het gazon gaan wel verloren.

Figuur 1.1 De ligging van het plangebied (rood omlijnd) met bovenaan de te verbouwen boerderij en onderaan het perceel waarop de nieuwe woningen gebouwd worden. Bron ondergrond: PDOK.

Figuur 1.2 De boerderij met rechts het woongedeelte en op de voorgrond het schuurtje.

Figuur 1.2 Het achterliggende perceel (grasland; links) met de schuilstal (rechts).

1.3 Leeswijzer

Het kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachte effecten op beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en beschermde soorten (hoofdstuk 4). Daarnaast is beschreven of, en zo ja, welke, vervolgstappen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Als laatste zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

2. Kader en methode

2.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden (Overheid, 2022a). Toetsing aan het onderdeel houtopstanden is niet aan de orde, aangezien er geen bomen worden gekapt. In dit rapport wordt daarom getoetst aan de onderdelen soortbescherming en gebiedsbescherming. In kader 2.1 wordt een samenvatting gegeven van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van (een maatregelen in het kader van) zorgplicht is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen en projecten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen significant negatieve gevolgen optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project niet nodig. Zijn significant negatieve gevolgen niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:

- Soorten waarvoor een ontheffing vereist kan zijn.
- Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

2.1.1 **Toetsingskader bestemmingsplannen**

Ten behoeve van vaststelling of wijziging van een bestemmingsplan dient (conform jurisprudentie¹) ten aanzien van Natura 2000 de Wet natuurbeschermingstoets uitgevoerd te worden. Deze is vastgelegd in artikel 2.7 lid 1 Wnb & artikel 2.8 lid 1 Wnb. Dit houdt kortweg in dat voorafgaand aan vaststelling van het bestemmingsplan moet worden nagegaan of (uitvoering van) het plan kan leiden tot mogelijk significant negatieve gevolgen op een Natura 2000-gebied. Volgens vaste jurisprudentie bestaat deze toets uit een vergelijking tussen de huidige feitelijke, planologisch legale situatie en de toekomstige maximale plansituatie.

Ten aanzien van soortbescherming (Hoofdstuk 3, Wet natuurbescherming) is in de Wet natuurbescherming geen toetsingskader opgenomen ten aanzien van plannen. Voor soortbescherming wordt in het kader van plannen de uitvoerbaarheidstoets uitgevoerd, die volgt uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Met deze toets wordt de vraag of de beschermingsregimes uit de Wet natuurbescherming de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat beantwoord. Vrij vertaald wordt bepaald of er een ontheffing nodig is en zo ja, of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing voor het project dat voortvloeit uit het bestemmingsplan.

2.1.2 **Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)**

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Overheid, 2022b) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij een nieuw bestemmingsplan wordt vastgesteld of een omgevingsvergunning wordt verleend waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee-tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen en verankerd in de bestemmingsplannen. Indien geen sprake is van een nieuw vast te stellen bestemmingsplan, dan wel dat een omgevingsvergunning voor afwijken bestemmingsplan niet vereist is, is toetsing aan het NNN niet aan de orde.

¹ ECLI:NL:RVS:2020:2318

2.2 Onderzoeksmethode

2.2.1 *Literatuuronderzoek*

Tijdens het literatuuronderzoek is uitgezocht of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied en is nagegaan of het plangebied in of nabij beschermde gebieden ligt. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). In de NDFF is gekeken naar verspreidingsgegevens van de afgelopen tien jaar binnen een straal van vijf kilometer rondom het projectgebied. Ook is tijdens de bureaustudie bepaald of het projectgebied in de nabijheid van NNN-gebieden en/of Natura 2000-gebieden ligt. De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het quickscan veldbezoek.

2.2.2 *Quickscan veldbezoek*

Het quickscan veldbezoek is uitgevoerd op 1 november 2022 (droog, veel wind, zonnig, 12°C). Het plangebied en de directe omgeving tot 50 meter rondom het plangebied zijn onderzocht op beschermde natuurwaarden. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming en mogelijke relaties tussen het plangebied en beschermde gebieden. Specifiek is de bebouwing onderzocht op potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen en steenmarter en jaarrond beschermde nesten van soorten als huismus en gierzwaluw.

2.2.3 *Toets gebiedsbescherming*

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek, de omvang van de voorgenomen plannen en de ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden en het NNN is beoordeeld of de voorgenomen plannen kunnen leiden tot (significant) negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of op wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebied. Indien (mogelijk) sprake is van negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen, zoals nader onderzoek of het aanvragen van een vergunning.

2.2.4 *Toets soortbescherming*

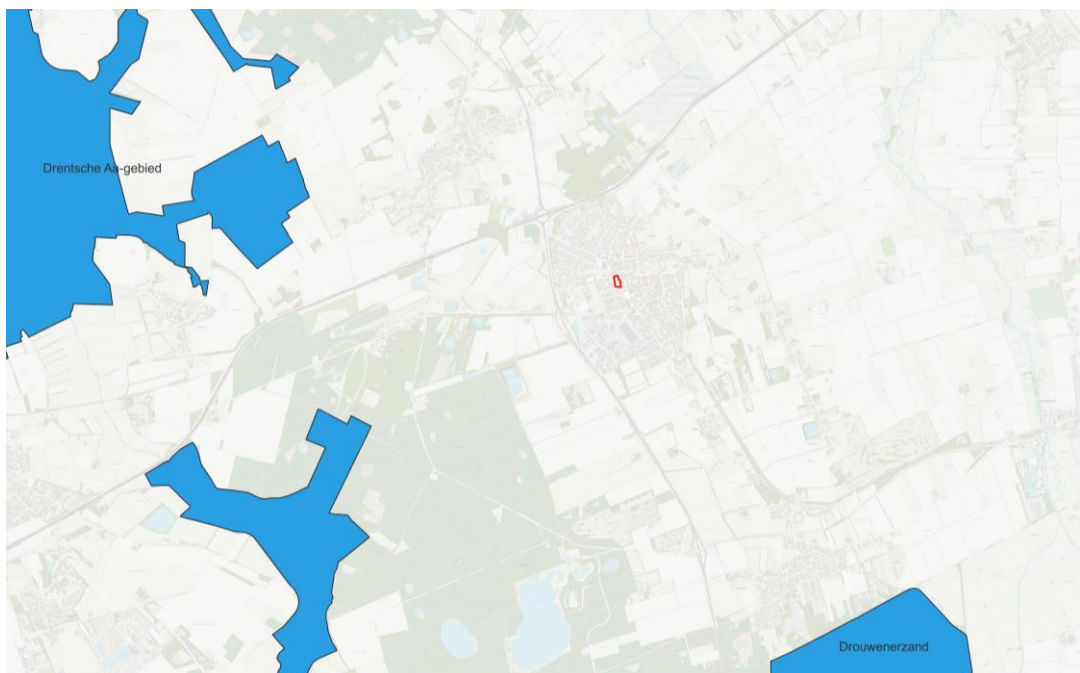
Op basis van het uitgevoerde literatuur- en veldonderzoek is beoordeeld welke beschermde soorten aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van het voornemen (zie paragraaf 1.2) bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en of vervolgstappen (zoals mitigerende maatregelen of het aanvragen van ontheffing) vereist zijn.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Drentsche Aa-gebied' en 'Drouwenerzand' respectievelijk gelegen op een afstand van 3,3 en 4,8 kilometer (zie figuur 3.1). Doordat het plangebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden ligt, zijn directe negatieve effecten, zoals oppervlakteverlies, op voorhand uitgesloten. Indirecte (uitstralende) effecten door bijvoorbeeld licht, geluid en trillingen worden gezien de afstand tot Natura 2000-gebied en tussenliggende bebouwing en infrastructuur eveneens uitgesloten.

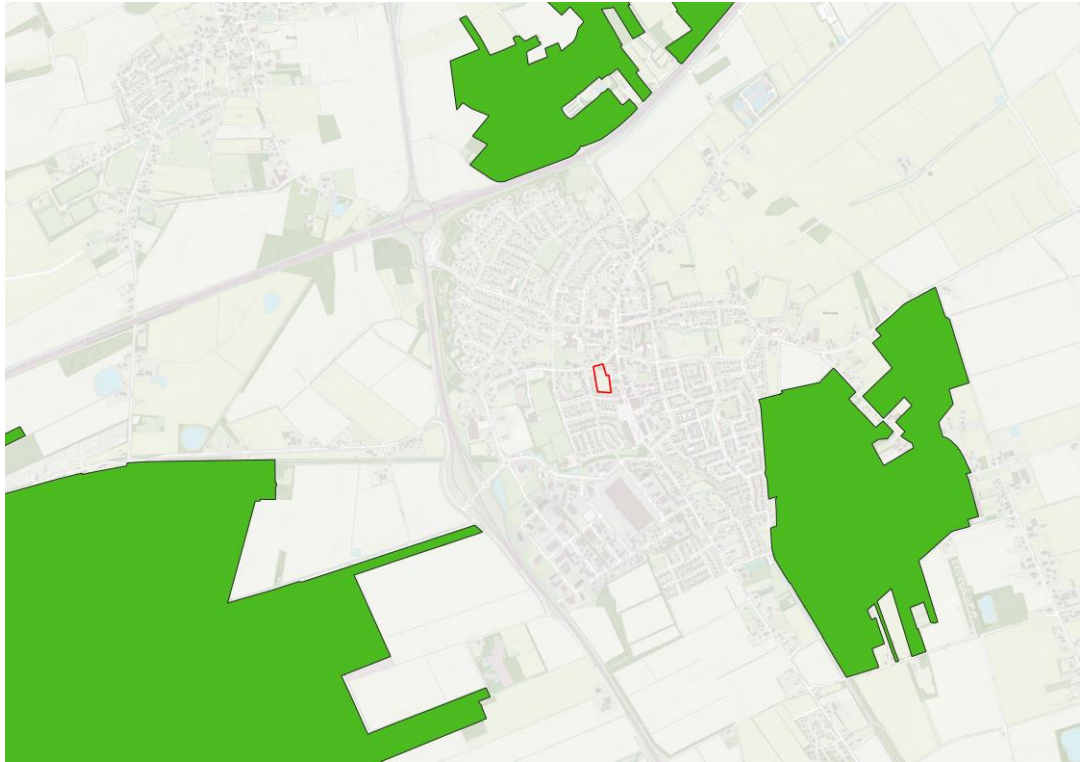
Gezien de afstand tot Natura 2000-gebied en de aard en omvang van het plan zijn negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten. Om de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden te bepalen, moet een stikstofberekening met AERIUS Calculator worden uitgevoerd. Omdat de bouwvrijstelling is vervallen, moet naast de gebruiksfase ook de aanlegfase berekend worden. Bij een dergelijke berekening wordt gerekend met parameters als verkeersaantrekkende werking, machine-draaiuren en emissiefactoren.

Figuur 3.1 Het plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (blauw). Bron ondergrond en Natura 2000-kaart: PDOK.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Uit de kaartviewer van de provincie Drenthe blijkt dat het plangebied niet binnen het NNN ligt. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op ruim 700 meter van het plangebied (zie figuur 3.2). Vanwege de afstand tot NNN-gebieden en de tussenliggende bebouwing en infrastructuur kunnen negatieve effecten op de NNN-gebieden worden uitgesloten. Vervolgstappen zijn ten aanzien van het NNN niet aan de orde.

Figuur 3.2 Het plangebied (rood) ten opzichte van NNN-gebied (groen). Bron ondergrond en NNN kaart: PDOK.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Het plangebied bestaat uit een weiland en een netjes onderhouden tuin. Het weiland is zeer voedselrijk met o.a. klein streepzaad, duizendblad en kruipende boterbloem en is daarom ongeschikt voor beschermde flora. De tuin bestaat uit gazon en enkele planten, struiken en bomen. Deze zijn intensief onderhouden, waardoor beschermde plantensoorten niet te verwachten zijn. Tijdens de veldbezoeken zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

4.2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de schoorsteen met open stootvoegen, in de kieren tussen dak en muur en achter daklijsten. Er zijn geen bomen met holtes aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. De potentiële verblijfplaatsen gaan verloren bij de verbouwing. Nader onderzoek naar vleermuizen is nodig om de aanwezigheid van vleermuizen te bepalen. Indien verblijfplaatsen worden aangetroffen, is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Of in voorliggende situatie ontheffing door de provincie Drenthe verleend kan worden, is afhankelijk van de resultaten van het aanvullende vleermuisonderzoek.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het aanwezige groen (tuin, weiland en bosschages) en de bebouwing binnen het plangebied worden mogelijk gebruikt als (onderdeel van) een vliegroute en/of foerageergebied door vleermuizen. In de omgeving van het plangebied zijn diverse alternatieve vliegroutes en foerageergebieden beschikbaar, zoals de bomenrij en het groen langs het Boddeveld. Er is daarom geen sprake van essentiële vliegroutes of foerageergebieden. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen niet aan de orde.

4.2.2

Steenmarter

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van steenmarter bekend (NDFF, 2022). Tijdens het veldbezoek zijn uitwerpselen van steenmarter gevonden in het stalgedeelte van de boerderij (zie figuur 4.1). De boerderij wordt daarom waarschijnlijk gebruikt als verblijfplaats van steenmarter. Voor steenmarter moet een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd worden. Nader onderzoek is niet nodig, aangezien de verblijfplaats reeds is vastgesteld.

Figuur 4.1 Aangetroffen uitwerpselen van steenmarter in het stalgedeelte van de boerderij.

Ontheffing voor steenmarter wordt bij vrijwel alle aanvragen verleend, waarbij vooral de (on)mogelijkheid om alternatieve voorzieningen aan te brengen bepalend is voor het al dan niet verlenen van de ontheffing. Aan de ontheffingsvoorwaarde kan gezien onderstaande criteria worden voldaan, waardoor de ontheffing verleend kan worden:

- In voorliggende situatie kan de functionaliteit van de leefomgeving gegarandeerd worden door het realiseren van nieuwe verblijfplaatsen voor steenmarter in de vorm van gestapelde stenen met daarop takken en steenmarters tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden te ontzien door de schuur met verblijfplaats ongeschikt te maken voor steenmarter.
- Het belang van het verwijderen van de verblijfplaats van steenmarter kan worden onderbouwd met het volgende belang: ‘in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied’.

- Het ontbreken van alternatieven kan onderbouwd worden door aan te geven dat het omvormen van het stalgedeelte in de boerderij locatiegebonden is, en dat deze locatie geschikt is voor het realiseren van appartementen.

4.2.3 **Eekhoorn**

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van eekhoorn bekend (NDFF, 2022). De bomen en bosschages vormen in beperkte mate geschikt leefgebied van eekhoorn, aangezien deze intensief onderhouden worden. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen. Omdat de bomen en bosschages blijven behouden, gaat er geen potentieel leefgebied van eekhoorn verloren. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor eekhoorn niet aan de orde.

4.2.4 **Grote bosmuis**

Op ruim drie kilometer van het plangebied zijn waarnemingen van grote bosmuis bekend (NDFF, 2022). De bosschages in het plangebied zijn niet geschikt voor grote bosmuis aangezien deze netjes onderhouden zijn en weinig ondergroei bevatten. Leefgebied van grote bosmuis wordt daarom niet verwacht. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor grote bosmuis niet aan de orde.

4.2.5 **Overige zoogdieren**

Op basis van habitateisen, terreinkenmerken, het veldbezoek en verspreidingsgegevens worden verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals das) uitgesloten.

Wel is in (de directe omgeving van) het plangebied in beperkte mate geschikt biotoop voor grondgebonden zoogdiersoorten met provinciale vrijstelling aanwezig. Dit zijn onder andere egel, bosmuis en huisspitsmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Drenthe vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. De zorgplicht (zie kader 2.1) geldt wel voor deze soorten. Hierin kan invulling worden gegeven door onder andere werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare (voortplantings)periode van te verwachten soorten, de werkzaamheden op een langzaam tempo en in één richting uit te voeren.

4.3 **Vogels**

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1). Van veel broedvogels zijn alleen in gebruik zijnde nesten beschermd. Voor een aantal vogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in provincie Drenthe verstaan: in functie zijnde nesten van ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

4.3.1 ***Vogels met jaarrond beschermde nesten***

Huismus

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van huismus bekend (NDFF, 2022). Onder de dakpannen van de woning en het schuurtje zijn potentiële nestlocaties van huismus aanwezig. Tevens zijn de kieren tussen het dakbeschot/kantpan en de muur van de boerderij mogelijk geschikt voor huismus. Op één van deze plekken is een nest zichtbaar, mogelijk is deze van huismus. Nader onderzoek naar huismus is nodig om de aanwezigheid van huismusnesten te bepalen. Indien nestlocaties van huismus worden aangetroffen, is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Ontheffing voor huismus kan worden verleend als het belang kan worden aangetoond (bijvoorbeeld 'in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid'). De functionaliteit van het leefgebied kan gegarandeerd worden door het aanbrengen van alternatieve nestlocaties. Het ontbreken van alternatieven kan onderbouwd worden door aan te geven dat het omvormen van de boerderij locatiegebonden is, en dat deze locatie geschikt is voor het realiseren van appartementen.

Gierzwaluw

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van gierzwaluw bekend (NDFF, 2022). Alleen in het schuurtje zijn mogelijk geschikte openingen voor gierzwaluw aanwezig. Het schuurtje is echter te laag voor gierzwaluwen om in te vliegen. Verblijfplaatsen van gierzwaluw worden daarom uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor gierzwaluw niet aan de orde.

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten

In de schuur en boerderij zijn geen geschikte openingen aanwezig waardoor bijvoorbeeld kerkuil naar binnen kan. Op basis van habitateisen, terreinkenmerken, het veldbezoek en verspreidingsgegevens worden nestlocaties van overige vogels met jaarrond beschermde nesten uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor overige vogels met jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

4.3.2 ***Vogels zonder jaarrond beschermde nesten***

Door de aanwezigheid van bebouwing en opgaand groen binnen het plangebied is geschikt broedbiotoop aanwezig voor enkele algemene vogelsoorten als houtduif, merel, kauw, ekster en Turkse tortel.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Verstoren is echter alleen verboden wanneer de storing van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor de te verwachten soorten kan verstoring die van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding (altijd) worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen.

In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half februari en half oktober worden aangehouden als broedseizoen. Vooral soorten als houtduif kunnen tot laat in het seizoen doorgaan met broeden en ook vroeg in het seizoen starten met broeden. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half oktober worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

Indien geen nesten in gebruik zijn ten tijde van de werkzaamheden, kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor vogels zonder jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

4.4 Amfibieën

Door de afwezigheid van geschikt oppervlaktewater wordt voortplanting van amfibieën binnen het plangebied uitgesloten. Op basis van habitateisen, terreinkenmerken, het veldbezoek en verspreidingsgegevens wordt ook overwintering van de in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën zonder vrijstelling (zoals poelkikker en rugstreeppad) uitgesloten.

Wel is in de directe omgeving van het plangebied (tuinen en openbaar groen) overwintering van algemene soorten amfibieën zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander te verwachten in (muizen)holen, strooisellagen en onder struiken en hagen. Werkzaamheden beperken zich echter tot de woningen waardoor er geen amfibieën geschaad worden. Voor deze amfibieën geldt daarnaast vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is. De zorgplicht (zie kader 2.1) geldt wel voor deze soorten. Hierin kan invulling worden gegeven door onder andere werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare (voortplantings)periode van te verwachten soorten, de werkzaamheden op een langzaam tempo en in één richting uit te voeren.

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van habitateisen, terreinkenmerken, het veldbezoek en verspreidingsgegevens worden in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, vissen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

Geraadpleegde bronnen

Internet

NDFF (2022). NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging december 2022.

Overheid (2022a). Wet natuurbescherming (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552>). Laatste raadpleging december 2022.

Overheid (2022b). Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030378/>. Laatste raadpleging december 2022.